

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

7 päivänä toukokuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EU) N:o 1215/2012 – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä toimivat julkiset notaarit – Menettely, joka ei ole kontradiktorinen – Syrjintäkiellon periaate – SEUT 18 artikla – Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla

Yhdistetyissä asioissa C-267/19 ja C-323/19,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebin kauppatuomioistuin, Kroatia) on esittänyt 20.3.2019 tekemällään päätöksellä (asia C-267/19) ja 8.4.2019 tekemällään päätöksellä (asia C-323/19), jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 28.3. ja 18.4.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Parking d.o.o.

vastaan

Sawal d.o.o. (C-267/19)

ja

Interplastics s. r. o.

vastaan

Letificio d.o.o. (C-323/19),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– PARKING d.o.o., edustajanaan M. Kuzmanović, odvjetnik,

* Oikeudenkäyntikieli: kroaatti.

- Interplastics s. r. o., edustajanaan M. Praljak, odvjetnik,
 - Kroatian hallitus, asiamiehenään G. Vidović Mesarek,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin ja M. Mataija,
- päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleen, SEUT 18 artiklan, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) ja 9.3.2017 annettujen tuomioiden Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty kahdessa asiassa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä Parking d.o.o. ja Sawal d.o.o. ja toisaalta Interplastics s. r. o. ja Letifico d.o.o. ja jotka koskevat maksamattomien saatavien perintävaatimuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan ihmisoikeussopimus

- 3 Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan otsikkona on ”Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin”, ja 6 artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. – –”

Unionin oikeus

Asetus N:o 805/2004

- 4 Riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta 21.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 (EUVL 2004, L 143, s. 15) 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan riitauttamattomia vaatimuksia koskeviin tuomioihin, tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin ja virallisiin asiakirjoihin.

Vaatimusta on pidettävä ’riitauttamattomana’, jos

- a) velallinen on nimenomaisesti hyväksynyt sen myöntämällä tai tuomioistuimen hyväksymällä tai tuomioistuinmenettelyn kuluessa tehdyllä sovinnolla; tai

- b) velallinen ei ole missään vaiheessa tuomioistuinmenettelyn kuluessa vastustanut sitä tuomiojäsenvaltion lainsäädännön asianomaisten menettelyjä koskevien vaatimusten mukaisesti; tai
- c) velallinen, joka on tuomioistuinmenettelyn kuluessa aluksi vastustanut vaatimusta, ei ole ollut läsnä tai edustettuna vaatimusta käsittelevässä oikeuden istunnossa, edellyttäen, että tämä menettely katsotaan tuomiojäsenvaltion lainsäädännön nojalla vaatimuksen tai velkojan väitteiden hiljaiseksi hyväksymiseksi; tai
- d) velallinen on nimenomaisesti hyväksynyt sen virallisessa asiakirjassa.”

Asetus (EU) N:o 1215/2014

- 5 Asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan neljännessä ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Eräät tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden tunnustamista koskevien kansallisten sääntöjen väliset erot vaikeuttavat sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Säännökset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt ja varmistaa, että jäsenvaltiossa annetut tuomiot tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin, ovat välttämättömiä.

--

(10) Tämän asetuksen soveltamisalan on katettava kaikki tärkeimmät siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat lukuun ottamatta tiettyjä selkeästi määriteltyjä asioita. --”

- 6 Mainitun asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Sitä ei erityisesti sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin eikä valtion vastuuseen teoista ja laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä (acta iure imperii).”

- 7 Mainitun asetuksen 2 artiklan a alakohdan mukaan ”tuomiolla” tarkoitetaan ”jokaista jäsenvaltion tuomioistuimen ratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin oikeudenkäyntikuluja koskevaa tuomioistuimen virkamiehen päätöstä”.

- 8 Kyseisen asetuksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa ’tuomioistuimella’ tarkoitetaan myös seuraavia viranomaisia siltä osin kuin ne ovat toimivaltaisia tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa:

- a) Unkarissa notaari (közjegyző) maksamismääräyksiä (fizetési meghagyásos eljárás) koskevissa yksinkertaistetuissa menettelyissä;
- b) Ruotsissa kruununvoudin virasto (Kronofogdemyndigheten) maksamismääräyksiä (betalningsföreläggande) ja virka-apumenettelyä (handräckning) koskevissa yksinkertaistetuissa menettelyissä.”

Kroatian oikeus

Täytäntöönpanolaki

- 9 Täytäntöönpanolain (Ovršni zakon; Narodne novine, nro:t 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ja 73/17) 1 §:n mukaan julkiset notaarit voivat suorittaa saatavien pakkoperinnän ”todistusvoimaisen asiakirjan” perusteella antamalla täytäntöönpanomääräyksen, joka vastaa täytäntöönpanoperustetta, ilman vastapuolen nimenomaista suostumusta.
- 10 Täytäntöönpanolain 57 §:n 1 momentin mukaan täytäntöönpanon vastapuoli voi vastustaa todistusvoimaisen asiakirjan perusteella annettuja täytäntöönpanomääräyksiä kahdeksan päivän kuluessa ja vekseleitä ja šekkejä koskevissa riita-asioissa kolmen päivän kuluessa, jollei hän riitautu yksinomaan menettelykuluja koskevaa päätöstä.
- 11 Mainitun lain 58 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos täytäntöönpanomääräys riitautetaan kokonaisuudessaan tai ainoastaan siltä osin, kuin täytäntöönpanon vastapuoli veloitetaan maksamaan saatava, tuomioistuim, jonka käsiteltäväksi vastustaminen on saatettu, kumoaa täytäntöönpanomääräyksen täytäntöönpanon määräviltä osin ja kumoaa toteutetut toimenpiteet; menettely jatkuu maksamismääräyksen vastustamiseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti ja, jos se ei ole alueellisesti toimivaltainen toimimaan näin, se saattaa asian toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.”

Siviiliprosessilaki

- 12 Siviiliprosessilain (Zakon o parničnom postupku; Narodne novine, nro:t 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, ja 70/19) 446 §:ssä, joka koskee maksamismääräystä, säädetään seuraavaa:

”Jos kannekirjelmässä esitetty vaatimus koskee eräänntyneiden rahamäärien saatavaa ja tämä saatava vahvistetaan kannekirjelmän alkuperäiskappaleeseen tai sen oikeaksi todistettuun jäljennökseen liitettyllä todistusvoimaisella asiakirjalla, tuomioistuin antaa vastaajalle määräyksen täyttää mainittu vaatimus [maksamismääräys].

Maksamismääräyksen antamista koskevassa hakemuksessa kantajan on täsmennettävä syyt, joiden vuoksi se on pyytänyt maksamismääräyksen antamista todistusvoimaisen asiakirjan perusteella annetun täytäntöönpanomääräyksen sijasta. Jos tuomioistuin katsoo, että kantajan esittämät syyt eivät oikeuta sitä saamaan maksamismääräystä, se jättää kanteen tutkimatta.

Kantajalla katsotaan olevan intressi maksamismääräyksen antamiseen, jos vastaaja on sijoittautunut ulkomaille tai jos vastaaja on ensin riitauttanut todistusvoimaiseen asiakirjaan sisältyvän vaatimuksen.

Tuomioistuin antaa maksamismääräyksen, jos kantaja ei ole kannekirjelmässään vaatinut tällaista määräystä mutta kaikki maksamismääräyksen antamisen edellytykset täyttyvät.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-267/19

- 13 Parking, joka on Kroatiaan sijoittautunut yhtiö, aloitti 25.4.2016 kyseisessä jäsenvaltiossa toimivan julkisen notaarin luona täytäntöönpanomenettelyn Slovenian oikeuden mukaan perustettua yhtiötä Sawalia vastaan. Kyseinen menettely perustui ”todistusvoimaiseen asiakirjaan”, eli oikeaksi todistettuihin kirjanpitoasiakirjoihin, joista ilmeni saatavan olemassaolo.
- 14 Julkinen notaari antoi 23.5.2016 täytäntöönpanomääräyksen, jolla hän velvoitti Sawalin maksamaan vaaditun saatavan, joka oli määrältään 100 Kroatian kunaa (HRK) (noin 15 euroa), viivästyskorkeineen sekä 1 741,25 kunan (noin 260 euroa) suuruiset menettelykulut kahdeksan päivän kuluessa. Täytäntöönpanohakemus ja täytäntöönpanomääräys annettiin Sawalille tiedoksi 9.2.2017.
- 15 Sawal vastusti tätä määräystä asetetussa määräajassa Trgovački sud u Zagrebu (Zagrebin kauppatuomioistuin, Kroatia).
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että 9.3.2017 annetusta tuomiosta Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja samana päivänä annetusta tuomiosta Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ilmenee, että Kroatiassa julkiset notaarit, jotka käyttävät täytäntöönpanomenettelyissä heille kansallisessa oikeudessa annettua toimivaltaa ”todistusvoimaisen asiakirjan” perusteella, eivät kuulu asetuksissa N:o 805/2004 ja N:o 1215/2012 tarkoitetun käsitteen ”tuomioistuin” alaan.
- 17 Kyseinen tuomioistuin toteaa, että täytäntöönpanomääräyksen antamista edeltänyt menettely ei ole kontradiktorinen ja että edellisessä kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan kyseisen määräyksen on antanut julkinen notaari eikä tuomioistuin. Se katsoo näin ollen, ettei se voi jatkaa sen käsiteltäväksi saatettua vastustamismenettelyä, koska täytäntöönpanomääräyksen on antanut elin, jonka toimivallan puuttuminen oli ilmeinen, täytäntöönpanomenettelyssä, jolla loukattiin unionin oikeuden peruseriaatteita.
- 18 Mainittu tuomioistuin katsoo näin ollen yhtäältä, että edellä mainittujen tuomioiden perusteella kroatialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt ovat epäedullisemmassa asemassa kuin muiden jäsenvaltioiden luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, koska julkisten notaarien Kroatiaassa antamia täytäntöönpanomääräyksiä ei tunnusteta Euroopan unionin muissa jäsenvaltioissa asetuksessa N:o 805/2004 tarkoitetuiksi eurooppalaisiksi täytäntöönpanoperusteiksi eikä asetuksessa N:o 1215/2012 tarkoitetuiksi tuomioistuinratkaisuiksi. Tällainen erilainen kohtelu yhtäältä Kroatian luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden ja toisaalta muiden jäsenvaltioiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden välillä merkitsee mainitun tuomioistuimen mukaan SEUT 18 artiklassa kiellettyä syrjintää.
- 19 Toisaalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että se, että julkisen notaarin luona aloitettu todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuva täytäntöönpanomenettely ei ole kontradiktorinen, voi myös merkitä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden loukkaamista.
- 20 Kyseinen tuomioistuin toteaa myös, että Kroatian tuomioistuimilla on erilaisia käytäntöjä julkisten notaarien toimivallan osalta ”todistusvoimaisen asiakirjan” perusteella aloitetun täytäntöönpanomenettelyn yhteydessä sen mukaan, ovatko vastaajat Kroatiaan vai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.

21 Trgovački sud u Zagrebu on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [sellainen] kansallisen lainsäädännön säännös [kuin] täytäntöönpanolain 1 §, jossa julkisille notaareille annetaan toimivalta suorittaa saatavien pakkoperintää todistusvoimaisen asiakirjan perusteella antamalla täytäntöönpanomääräys, joka on täytäntöönpanoperuste, ilman vastapuolena olevan Kroatiassa sijoittautuneen oikeushenkilön nimenomaista suostumusta, yhteensopiva Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen ja SEUT 18 artiklan kanssa, kun otetaan huomioon [9.3.2017 annettu tuomio Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja 9.3.2017 annettu tuomio Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)]?

2) Voidaanko tulkintaa, joka on esitetty [9.3.2017 annetussa tuomiossa Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) ja 9.3.2017 annetussa tuomiossa Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193)], soveltaa – – nyt käsiteltävään asiaan – –, ja täsmällisemmin, onko asetusta N:o 1215/2012 tulkittava siten, että Kroatiassa julkiset notaarit, jotka toimivat käyttäen toimivaltaa, joka heille on kansallisessa oikeudessa annettu ”todistusvoimaiseen asiakirjaan” perustuvien sellaisten täytäntöönpanomenettelyjen osalta, joissa menettelyn vastapuolina ovat muihin unionin jäsenvaltioihin sijoittautuneet oikeushenkilöt, eivät kuulu mainitussa asetuksessa tarkoitettuihin tuomioistuimen käsitteen alaan?”

Asia C-323/19

22 Interplastics, joka on sijoittautunut Slovakiaan, aloitti Kroatiassa toimivan julkisen notaarin luona Letificioa vastaan 4.2.2019 täytäntöönpanomenettelyn, joka perustui ”todistusvoimaiseen asiakirjaan” eli 11.12.2018 laadittuun sellaisten laskujen luetteloon, jotka osoittivat, että Interplasticsilla oli Letificioilta saatava, jonka suuruus oli 17 700 euroa Kroatian kunina määritettynä vasta-arvona laillisine viivästyskorkoineen ja 7 210,80 kunaa (noin 968 euroa) menettelystä aiheutuneina kuluina.

23 Samana päivänä julkinen notaari antoi täytäntöönpanomääräyksen, jolla hän velvoitti Letificon maksamaan mainitun saatavan kahdeksan päivän kuluessa. Täytäntöönpanohakemus ja täytäntöönpanomääräys annettiin Letificioille tiedoksi 13.2.2019.

24 Letificio vastusti kyseistä määräystä asetetussa määräajassa riitauttaen sekä vaatimuksen perusteen että sen määrän.

25 Koska Trgovački sud u Zagrebulla oli samat epäilykset kuin asiassa C-267/19, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle samat ennakkoratkaisukysymykset kuin mainitussa asiassa.

26 Asiat C-267/19 ja C-323/19 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 27.5.2019 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Unionin tuomioistuimen toimivalta

27 Sen vahvistamiseksi, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan ennakkoratkaisukysymyksiin, on tarkistettava, että pääasioilla on liityntä unionin oikeuteen. Tältä osin on huomautettava, että – kuten 9.3.2017 annettuun tuomioon Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) johtaneessa asiassa – ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu kaksi vaatimusten vastustamista, jotka koskevat julkisten notaarien saatavien perintää varten antamia täytäntöönpanomääräyksiä.

- 28 Siinä tapauksessa, että sovelletaan asetusta N:o 1215/2012, lähtökohtana on, että tällaisten vastustamismenettelyjen päätteeksi annetaan tuomioistuinratkaisut, jotka voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa. Sellainen liityntä unionin oikeuteen, jolla voidaan perustella unionin tuomioistuimen toimivalta vastata ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, voisi näin ollen perustua kyseisen asetuksen sovellettavuuteen nyt käsiteltävässä asiassa (ks. vastaavasti tuomio 25.5.2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, 44 kohta).
- 29 Tästä on huomautettava yhtäältä, että pääasioissa kyseessä olevan kaltaiset saatavan perintämenettelyt ovat asetuksen N:o 1215/2012 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita.
- 30 Toisaalta rajat ylittävistä tekijästä, jonka olemassaolo on tämän asetuksen soveltamisen edellytyksenä (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2013, Maletic, C-478/12, EU:C:2013:735, 26 kohta), on todettava, että asiassa C-267/19 täytäntöönpanon vastapuolen kotipaikka on Sloveniassa. Sitä vastoin asiassa C-323/19 täytäntöönpanoa hakeneen yhtiön kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Kroatiassa, tässä tapauksessa Slovakiassa, kun taas asian muut olosuhteet on ensi näkemältä rajattu Kroatian alueelle.
- 31 Näin ollen – ja vetoamatta muodollisesti unionin tuomioistuimen toimivallan puuttumiseen sillä perusteella, että viimeksi mainitussa asiassa ei ole olemassa rajat ylittävää tekijää – komissio pohtii, voidaanko asetusta N:o 1215/2012 soveltaa tilanteessa, jossa ainoastaan täytäntöönpanon hakija on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jossa tuomioistuin sijaitsee.
- 32 Tästä on huomautettava, että kun unionin tuomioistuin on oikeuskäytännössään tutkinut kyseessä olevan oikeussuhteen kansainvälistä luonnetta, se on toistuvasti viitannut ”asianosaisten kotipaikkaan”, riippumatta asianosaisten asemasta oikeudenkäynnissä (ks. vastaavasti tuomio 1.3.2005, Owusu, C-281/02, EU:C:2005:120, 25 ja 26 kohta).
- 33 Vaikka asetuksen N:o 1215/2012 johdanto-osan 3 ja 26 perustelukappaleissa ei määritellä mainituissa kappaleissa käytettyä käsitettä ”rajat ylittävät riita-asiat”, on todettava, että eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 (EUVL 2006, L 399, s. 1) 3 artiklan 1 kohdassa määritellään rajat ylittävän asian vastaava käsite siten, että sillä tarkoitetaan asiaa, jossa vähintään yhdellä asianosaisella on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimen käsiteltäväksi asia on saatettu.
- 34 Unionin tuomioistuin on katsonut kyseisen säännöksen perusteella, että kun maksamismääräysmenettelyn hakijan kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa tuomioistuin sijaitsee, oikeusriita on luonteeltaan rajat ylittävä ja kuuluu näin ollen asetuksen N:o 1896/2006 soveltamisalaan (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2019, Bondora, C-453/18 ja C-494/18, EU:C:2019:1118, 35 kohta).
- 35 Asetuksen N:o 1896/2006 3 artiklan 1 kohdan tällainen tulkinta auttaa myös lähtökohtaisesti vahvistamaan oikeusriidan rajat ylittävän luonteen ja näin ollen sen rajat ylittävän tekijän asetuksen N:o 1215/2012 soveltamisen kannalta. Koska molemmat asetukset kuuluvat siviilioikeudellisissa asioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alaan sillä perusteella, että niillä on rajat ylittäviä vaikutuksia, unionin lainsäätäjän niissä käyttämien vastaavien käsitteiden tulkinta on yhdenmukaistettava.
- 36 Edellä esitetystä seuraa, että asetusta N:o 1215/2012 voidaan soveltaa molemmissa pääasioissa ja se muodostaa näin ollen näiden asioiden liitynnän unionin oikeuteen.
- 37 On myös todettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat osittain Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta, se vastaa sisällöltään perusoikeuskirjan 47 artiklaa, jota, jollei perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta

johdu, unionin tuomioistuimella on toimivalta tarkastella, kun jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta (ks. vastaavasti määräys 11.4.2019, Hrvatska radiotelevizija, C-657/18, ei julkaistu, EU:C:2019:304, 28 kohta).

- 38 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jonka ratkaistavana on asetuksen N:o 1215/2012 soveltamisalaan kuuluvia asioita, pohtii sitä, loukataanko kansallisella lainsäädännöllä, jolla julkiset notaarit valtuutetaan antamaan täytäntöönpanomääräyksiä todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä eli menettelyissä, jotka käydään ennen asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi, unionin oikeuden peruseriaatteita, erityisesti SEUT 18 artiklassa määrättyä syrjintäkiellon periaatetta ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.
- 39 Koska mainitun kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus unionin oikeuden peruseriaatteiden kanssa on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan omiaan vaikuttamaan – vaikkakin välillisesti – niiden ratkaisujen tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon muissa jäsenvaltioissa, jotka mainittu tuomioistuin antaa julkisen notaarin antamaa määräystä koskevassa vastustamismenettelyssä, unionin tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan ennakkoratkaisukysymykset perusoikeuskirjan 47 artiklan ja SEUT 18 artiklan kannalta.

Asiakysymys

- 40 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (ks. tuomio 4.9.2014, eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, 32 kohta ja tuomio 12.12.2019, Instituto Nacional de la Seguridad Social (Äideille maksettava eläkkeen lisä), C-450/18, EU:C:2019:1075, 25 kohta).
- 41 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, kyseisen tuomioistuimen 9.3.2017 annettuun tuomioon Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) tekemän viittauksen osalta on huomattava, että kyseiseen tuomioon johtanut asia koski asetusta N:o 805/2004. Nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevat kaksi saatavaa eivät kuitenkaan ole kyseisen asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja ”riitauttamattomia” saatavia, koska ne on riitautettu kyseisessä tuomioistuimessa. Näin ollen asetusta N:o 805/2004 ei voida aineellisesti soveltaa.
- 42 Näin ollen on ymmärrettävä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, joita on aiheellista tarkastella yhdessä, onko siinä tapauksessa, että ratkaisut, jotka se antaa, kuuluvat asetuksen N:o 1215/2012 soveltamisalaan, SEUT 18 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisille notaareille, jotka toimivat sen toimivallan puitteissa, joka heille on annettu todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä, on annettu valta antaa täytäntöönpanomääräyksiä, joita – kuten 9.3.2017 annetusta tuomiosta Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ilmenee – ei voida tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa.
- 43 Viimeksi mainitun tuomion ulottuvuudesta on aluksi täsmennettävä, että unionin tuomioistuin on lausunut vain siitä, ovatko julkiset notaarit Kroatiassa ”tuomioistuimia”, kun he toimivat heille täytäntöönpanolaissa annetun toimivallan puitteissa todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä, ja näin ollen tällaisissa menettelyissä annettujen määräysten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta asetuksen N:o 1215/2012 perusteella, kyseenalaistamatta tätä Kroatian oikeusjärjestyksen erityispiirrettä.

- 44 Unionin tuomioistuin ei mainitussa tuomiossa ole kuitenkaan lausunut näiden julkisten notaarien toimivallasta antaa täytäntöönpanomääräyksiä täytäntöönpanomenettelyissä eikä todennut mitään, mikä viittaisi siihen, että asetuksessa N:o 1215/2012 kiellettäisiin turvautuminen tällaisiin menettelyihin.
- 45 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse SEUT 18 artiklan – jota sovelletaan käsiteltävässä asiassa, koska asetuksen N:o 1215/2012 osalta ei ole olemassa muita syrjäntäkieltoa koskevia erityissäännöksiä – tulkinnasta, on aluksi todettava, ettei täytäntöönpanolaissa säädetä erilaisesta kohtelusta kansalaisuuden perusteella.
- 46 Kuten unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta oikeudenkäyntiaineistosta nimittäin ilmenee, täytäntöönpanon hakijan, joka on maassa asuva tai ulkomailla asuva oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, on käännyttävä julkisen notaarin puoleen saadakseen täytäntöönpanomääräyksen todistusvoimaisen asiakirjan perusteella. Tällaisten menettelyjen päätteeksi annettavia määräyksiä ei voida tunnustaa ja panna täytäntöön muussa jäsenvaltiossa asetuksen N:o 1215/2012 perusteella, eikä tämä riipu asianosaisten kansalaisuudesta.
- 47 Seuraavaksi on todettava, ettei kyseistä päätelmää voida kyseenalaistaa sillä perusteella, että muiden jäsenvaltioiden sellaisten julkisten notaarien, jotka on nimenomaisesti luokiteltu ”tuomioistuimiksi” asetuksen N:o 1215/2012 3 artiklassa, antamiin määräyksiin sovelletaan kyseisessä asetuksessa säädettyä tunnustamis- ja täytäntöönpanojärjestelmää.
- 48 Julkisten notaarien luokittelu eri jäsenvaltioissa liittyy edelleen kunkin oikeusjärjestyksen erityispiirteisiin, koska asetuksen N:o 1215/2012 tarkoituksena ei ole – kuten myös komissio on kirjallisissa huomautuksissaan todennut – velvoittaa järjestämään tuomioistuinjärjestelmä määrättyllä tavalla. Kuten kyseisen asetuksen neljännestä perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, asetuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt ja varmistaa, että jäsenvaltiossa annetut tuomiot tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin (tuomio 9.3.2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, 50 kohta).
- 49 Käänteisestä syrjinnästä, jota ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, on lopuksi todettava, että kyseisellä asetuksella käyttöön otetusta järjestelmästä ilmenee, että jäsenvaltiot tunnustavat ja panevat täytäntöön muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa antamat ratkaisut, kunhan asetuksessa asetettuja vaatimuksia noudatetaan. Koska unionin tuomioistuin katsoi 9.3.2017 antamassaan tuomiossa Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), että täytäntöönpanomenettelyissä toimivien julkisten notaarien antamia määräyksiä ei ole antanut kyseisessä asetuksessa tarkoitettu tuomioistuin, näitä määräyksiä ei voida pitää mainitun asetuksen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuina ”tuomioina” eivätkä ne voi liikkua kyseisen asetuksen perusteella ilman, että tämä tilanne merkitsisi käänteistä syrjintää (ks. vastaavasti määräys 6.11.2019, EOS Matrix, C-234/19, ei julkaistu, EU:C:2019:986, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 50 Lisäksi on todettava, että – kuten Kroatian hallituksen esittämistä huomautuksista ilmenee – Kroatian oikeusjärjestyksessä on olemassa vaihtoehtoisia oikeussuojakeinoja eli tuomioistuimessa vireille pantu maksamismääräysmenettely, jolla voidaan korjata mahdolliset haitat, joita aiheutuu siitä, että julkisille notaareille annetaan toimivalta antaa täytäntöönpanomääräyksiä täytäntöönpanomenettelyissä. Kyseinen hallitus esittää tältä osin, että vaikka tällaisen oikeussuojakeinon tutkittavaksi ottamisen edellytyksenä on siviiliprosessilain 446 §:n 2 momentin mukaisesti tarve kyseisen menettelyn mukaiseen oikeussuojaan, 446 §:n 3 momentissa vahvistetaan oletama tällaisen oikeussuojan tarpeen olemassaolosta aina, kun vastaaja asuu ulkomailla. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tarkistaa tämä seikka.

- 51 Siltä osin kuin on toiseksi kyse perusoikeuskirjan 47 artiklan tulkinnasta, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan se, että julkisen notaarin luona aloitettu todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuva täytäntöönpanomenettely ei ole kontradiktorinen, merkitsee tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden loukkaamista.
- 52 Tältä osin on palautettava mieleen, että unionin tuomioistuin on 9.3.2017 annetun tuomion Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) 58 kohdassa todennut, että menettely, jossa julkinen notaari Kroatiaassa tutkii täytäntöönpanomääräyksen antamista todistusvoimaisen asiakirjan perusteella koskevan hakemuksen, ei ole kontradiktorinen, mutta se on myös todennut, että oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa on taattu, koska julkiset notaarit käyttävät heille kuuluvia valtuuksia täytäntöönpanomenettelyssä sellaisen tuomioistuimen valvonnassa, jossa velallisella on mahdollisuus vastustaa julkisen notaarin antamaa täytäntöönpanomääräystä.
- 53 Näin ollen siitä, että todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuva täytäntöönpanomenettely ei ole kontradiktorinen – ja koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt muita seikkoja tältä osin –, ei voida päätellä, että kyseisellä menettelyllä loukattaisiin perusoikeuskirjan 47 artiklaa.
- 54 Kun edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että SEUT 18 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisille notaareille, jotka toimivat sen toimivallan puitteissa, joka heille on annettu todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä, on annettu valta antaa täytäntöönpanomääräyksiä, joita – kuten 9.3.2017 annetusta tuomiosta Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ilmenee – ei voida tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

- 55 Pääasioiden asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 18 artiklaa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa julkisille notaareille, jotka toimivat sen toimivallan puitteissa, joka heille on annettu todistusvoimaiseen asiakirjaan perustuvissa täytäntöönpanomenettelyissä, on annettu valta antaa täytäntöönpanomääräyksiä, joita – kuten 9.3.2017 annetusta tuomiosta Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) ilmenee – ei voida tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa.

Allekirjoitukset